DÉPOT LÉGAL

NĂM THỨ NĂM — SỐ 442 | MỖI SỐ 5 xu | 辛未年十月廿六日 | NGÀY THỨ BẢY 5 DÉCEMBRE 1931

GIÁ BÁN

	ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm	5$00	6$00
Sáu tháng	2.80	3.50
Ba tháng	1.50	2.00

Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo riêng, xin thương-nghị trước

TIẾNG-DÂN

敲 La Voix du Peuple 民

Chủ-nhiệm kiêm Chủ bút
HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý
TRẦN ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BẢN-QUÁN
Số 173, đường Đông-ba Huế
Hộp thơ: số 61
Giây thép nói: số 62
Giây thép: TIENGDAN — Huế

Một nước giàu là nhờ có sản-vật và nhứt là biết khai-phá.

CÁI KHỔ-CẢNH RIÊNG

Trên con đường sinh-kế ở xứ ta

Người ta thường nói: Kinh-tế không có quốc-giới. Thật thế, ở cái đời giao thông ngày nay, sáng giống năm châu, chung nhau một chợ, bất kỳ vấn đề gì và đã xảy ra ở xứ nào, hễ kéo một sợi tóc thì rung động đến cả mình. Bởi vậy cho nên nông nghiệp ở nước nầy càng phát đại mà lúa gạo ở nước kia phải bị cái nạn đình trệ; công nghiệp ở xứ kia suy lạc mà công xưởng ở xứ nầy lại thu được mối lợi to. Suy ra những cuộc chiến tranh, những cơ khí phát minh mới, không có cái gì là lợi hại không dây dính nhau. Tức như cái nạn kinh-tế khủng hoảng ngày nay không có một xứ nào là tránh khỏi, thì đủ rõ ảnh hưởng kinh-tế bao bọc xa rộng là giường nào!

Tuy vậy, nói rộng ra cả thế-giới thì cái nạn chung ấy vẫn không chừa xứ nào, mà nói riêng về xứ ta thì cái mối khủng hoảng lại thêm những đều đặc biệt, nghĩa là cái trạng huống khó khăn riêng ở xứ mình không giống với tình cảnh chung trên thế-giới.

Hiện tình kinh tế trên thế-giới mà sinh ra cái nạn khủng hoảng, có hai cớ chung:

1) **Người nhiều mà đất ít.** (人多地少). — Mặt quả địa-cầu, chỉ có chừng ấy mà số người sinh sản, mỗi năm mỗi tăng. Cái họa nhân mãn lâu nay các nước giàu mạnh trên thế-giới đã lấy làm lo. Hiện ở Âu-châu không có vạt đất nào lưa, các nước phải đi tìm đất thực dân ra ngoài biển. Mỹ-châu là một thế giới mới lâu nay người Âu gởi sang dinh nghiệp cũng nhiều, mà nay cũng đã chật. Gần đây đã có lệnh cấm người ngoài tới nữa, hạn chế người Nhật, xua đi bỏ người Hoa-kiều. Chính người Nhật-bản hiện nay đối với Trung-hoa mà thi cái thủ đoạn cường chiếm Mãn-Mông cũng vì cái nạn «đất hẹp» đó một phần lớn.

2) **Đồ chế tạo nhiều mà đường tiêu thụ ít.** — Từ khoa-học và cơ khí phát minh, đã cướp cả bao nhiêu thủ công trên đời nầy, mà những đồ do máy móc chế ra lại tinh xảo và mau chóng. Các nước đế-quốc hợp sức với các nhà tư bản, các xưởng chế tạo, một ngày một khoách trương ra. Ngày trước còn nhờ mấy nước hậu tấn (như phương Đông ta, mà nhứt là Trung-hoa) cùng các xứ thực dân, dùng làm thị trường để tiêu lưu các đồ chế tạo ấy. Ngày nay nước còn quốc quyền, thì họ đã lính ngộ, thỉnh thoảng có cuộc lẫy chay; còn các xứ thực dân thì thế lực các nhà tư bản cũng đã trăm kiếp. Những đồ chế tạo, càng ngày càng nhiều, không chỗ tiêu lưu, thành đình trệ lại; đồ đã ế thì các xưởng không làm việc mà công nhân phải mang cái nạn thất nghiệp; xem số thất nghiệp trên thế-giới, mỗi ngày mỗi tăng, thì đủ rõ.

Đó, hai cớ nói trên, chính là cái cớ sinh ra cuộc kinh tế khủng hoảng chung trên thế-giới. Thế mà ở xứ ta tình trạng lại khác hẳn:

Về cớ thứ nhứt «đất hẹp người nhiều», xứ ta ở Trung-châu Bắc-hà thì nhân số có đông thiệt, song ở trong Nam thì người lại còn sưa. Còn ở miền Trung-kỳ thì đất với người còn tương đương nhau. Huống một giải núi dài từ tắc dọc dọc vào Nam, giáp Lào giáp Mên, hiện chưa khai phá đó, rộng lớn biết là giường nào! Cái kho vô tận của trời đất và ông bà để dành cho chúng ta, ở trong biết bao nhiêu đồ quí báu! Gia dĩ ở miền nhiệt đái, thực vật súc vật, nơi nào cũng sinh thực được. Nếu như người mình mở mang những đất phì nhiêu ấy ra thì đường lợi sau nầy há không bổ chỗ thiếu ngày nay hay sao? Ấy là ở xứ mình khác với thế-giới là chưa có cái nạn «người đông đất hẹp».

Về cớ thứ hai «đồ nhiều dùng ít», ở xứ ta cũng chưa có cái nạn đó. Sao thế? Xứ ta là một xứ chuyên một nghề cày; còn công với thương không lưu tâm đến; ngày nay có tập tành chút đỉnh cũng còn nằm trong vòng ấu-trĩ. Thuở nay những đồ bán ra ngoài đều là vật sản thiên nhiên như lúa gạo cây gỗ, v.v... còn đồ nhân công thì không có; nhà tư bản đã sức mua đồ cơ khí mà chế tạo ra hàng hóa để tranh với người ngoài, phần nhiều cũng là người Tây và «các-Chú» (như máy gạo máy cưa v.v.). Thế là ở xứ ta không có cái nạn hàng ế. Xem như người mình gần đây, vì nhiễm cái phong khí văn minh vỏ, đua nhau mà dùng ngoại hóa, đồ ăn đồ mặc cho đến đồ dùng không có cái gì là thứ mình chế ra. Nhưng đó là chỉ mấy nơi thành phố, mấy nhà giàu sang kia; đến trong dân gian thì biết bao nhiêu nhà, không đủ đồ dùng, cho đến mảnh chăn hàng lụa, cái chén uống trà, cái thau rửa mặt là đồ cần dùng, mà lắm nhà không sắm được. Thế là đồ hàng xứ ta, không phải là vật thừa, khổ không có tiền mà sắm thôi. Nói tắt một câu là ở xứ ta hàng không dư mà vẫn thiếu, ấy lại là một cái cớ khác hẳn với cuộc chung trên thế giới.

Như trên đã nói thì ở xứ ta dân không phải là bẹn, người không phải là đông, đồ chế tạo không lấy gì làm thừa, mà người tiêu dùng còn đương cần lắm; không bị cái nạn «đất hẹp người nhiều» cùng cái nạn «đồ nhiều tiêu ít» như các xứ trên hoàn-cầu ngày nay. Thế mà cũng bị cái họa kinh tế khủng hoảng là vì lẽ gì? Ấy là cái cớ cần yếu mà các nhà đương cuộc trị an cùng những kẻ lưu tâm trên con đường kinh tế ở xứ nầy cần phải suy xét. Theo như sở kiến cạn gần của kẻ viết bài nầy thì trừ việc thiên tai nhân họa xảy ra trong khoảng gần đây, ngoài ra có mấy cớ như sau:

a) **Không có tư bản lớn** — Thế-giới ngày nay là cái đời «kim tiền vạn năng» nên muốn trù làm việc gì, trước nhứt phải rước ông thần tiền làm đạo quân tiên phong. Đã có tiền rồi mới bàn đến công việc sắp đặt. Vì như mở một sở khẩn hoang hoặc lập một công xưởng, nào là xây nhà dựng cửa cho công nhân có chỗ đình trú, nào là dọn đường cho tiện sự vận tải cho đến

(Xem tiếp trang 2 cột nhứt)

CHUYỆN HAY

Đám cưới hụt

Mục nầy kia trước có thuật câu nói của người Tàu «Vợ chưa cưới đã nói chuyện sinh con», là nói cái nền gia đình gốc ở nơi ái tình của vợ chồng, mà gây nên nền ái tình ấy là việc hôn thú. Nếu việc hôn thú mà có chút gì dả dối thì tất nhiên hỏng việc: sự sinh con không thể có trước khi cưới vợ, ấy là lẽ thường. Thế mà câu ấy nay thành ra sự thiệt, như câu chuyện «đám cưới hụt» dưới nầy mới là lạ đời!

Báo Công-Luận ra ngày 23 Novembre có đăng chuyện đám cưới hụt ở làng Bình phước Gia-định xin lược kể như sau:

«Anh chàng kia con một ông hương chức cưới con ông N., tên là thị T. Cô nầy kén chồng lâu rồi, đến 24 tuổi mới chịu lấy chồng. Ngày cưới, khi đàn trai tới rước dâu, chú rể đương lạy làm lễ ông bà bên vợ, thình lình một người con gái trạc 17 tuổi, cũng ở gần lối đó bước vào, mặt mày giận dữ, tay chỉ chú rể, mắt ngó khách đang ngồi mà nói rằng:

«Người nầy là chồng ruột của tôi sao ai được gả con cho nó?...» Tiếng nó rất lớn làm cho nội nhà ai nấy cũng ngạc nhiên, dòm lại thì thấy chú rể mặc áo rộng xanh, mà tầu thoát! Sau lưng thì người con gái kia rượt theo dằng kéo níu. Còn cô dâu thì ngồi mà khóc!

Thế thường đám cưới có chàng rể cô dâu là vai tuồng chánh, nay chàng rể chạy trốn mất, cô dâu ngồi khóc kể, chắc ai cũng không rỏ là đám gì. Còn ông mai và hai đường sui gia thì cải cọ với nhau, đầu nói nhỏ sau nói lớn, tút cục ra bộ muốn ẩu đả. Vui thiệt là vui! Hỏi ra thì chàng kia với chị con gái nọ đã vầy duyên, sinh đặng đứa gái 4 tháng, mà không lễ cưới hỏi, nhưng cha mẹ hai đường đã thuận...»

Ấy đó, chưa cưới vợ mà sinh con thành ra có đám cưới lạ đời như thế. Bà con đã thấy chưa!

Chán đời

Kể từ số nầy xem ở trang ba bản tiểu-thuyết:

MÝ-NHÂN CỪU

DỄ YẾU

«Mỹ-nhân cừu» là một bản tiểu thuyết thuật chuyện một người trứ danh ý sĩ, một cô phú gia công tử, một cô mỹ lệ nữ lang. Lúc nhỏ đồng học một trường, lớn lên cái nhan sắc người bạn gái đã làm cho người ý sinh và cậu công tử đều để ý đến. Đến sau cô nữ lang đem lòng yêu đãi người ý sinh, mà khước từ lời cầu hôn của chàng công tử. Hai tuần trước ngày cô kết hôn cùng người ý sinh, cậu công tử nổi ghen, tìm mưu kiếm kế để giết ý sinh, không ngờ lúc giết lại giết lầm phải người anh ruột người ý sinh ấy. Cậu công tử ta lại giả tiếng tình bè bạn dắc người ý sinh đến nhà tay trinh thám là Phác-nhĩ Mạ-tư, để bắt hung thủ, mà cậu tàng trang kiếm kế giết cho được người ý sinh. Cậu vẫn ra công dụng mưu sắp kế, mà chung quí cũng bị Phác-nhĩ Mạ-tư tra ra thành án.

Câu chuyện rất lý kỳ, mỗi việc sinh xuất ra khiến cho ai ai cũng thất kinh về những chước quỉ mưu thần; thật là một chuyện hiếm có trong rừng trinh thám, và cũng là một bức tranh nhân tình thế thái trong cõi gian du.

NÊN CHÚ Ý

Đồng bạc đồng hiện lưu hành trong xứ Đông-dương đến ngày 31 Décembre 1931 (tức là 23 tháng 11 ta) thì không còn giá trị trong sự giao dịch nữa.

Ai có bạc ấy phải đem đến các sở kho bạc mà đổi lấy bạc đồng mới, hoặc bạc giấy, trước kỳ hạn nói trên.

Còn một tháng nữa

thì hết năm Tây, và còn hơn vài tháng nữa thì hết năm ta; theo thói thường gọi là «Năm hết tết tới».

Vậy xin nhắc chư quí độc-giả, ai còn thiếu tiền, hãy nhớ gởi về cho bản-báo để tiện việc kế-toán chung niên. Rất cám ơn.

TIẾNG-DÂN

CÁI TRÒ HÁN HỌC NGÀY NAY

Trên vài mươi năm nay, cái học «Tam ba Tự chữ» đã vắng tiếng, không nghe ai nhắc lại. Ở trường công thì trong một tuần chỉ một vài giờ. Cái lò Hán học đã nguội lạnh, không ai thổi lại, còn đôi chủ đóm tàn là do trong dân gian còn có bọn Hán học sốt lại, và trong đơn từ và công văn còn dùng cuỡi Hán. Mới rồi viện dân biểu lại yêu cầu giấy mực việc quan đều dùng quốc ngữ, thế là cái đóm tàn Hán học, sẽ đến ngày hết số.

Nói cho phải, Hán học không phải toàn dở, dở là tại cách giạy và tại các học, nên không đem làm môn học phổ thông cưỡng bức người nước đều học. Song đã học thì cũng nên chọn cái hay mà đổi cách giạy và biên tập sách giạy lối mới (Trung-hoa ngày nay đã có sách giạy dễ dàng hơn trước). Lối giạy mỗi tuần một giờ như ngày nay, không ăn thua gì, mà nếu giạy như lối giạy ngày xưa thì cũng vô ích mà tốn công.

Vậy mà trong nhịp quan Tổng trưởng thuộc địa sang đây có mời ông khoa giáp nọ đưa tờ yên cầu, trong nói nguyên nhân cộng sản là tại bỏ Hán học và xin đem sách xưa ra mà giạy. Trong sách xưa ấy như sách Luận Mạnh chẳng nói làm gì, vì về việc giạy người, nhiều câu cách ngôn đúng đắn. Đến sách Trung dung và kinh Lễ mà xin đem ra giạy, mới thật là trái ngược! Ở cái đời kinh tế cạnh tranh, việc sinh tồn là cần kíp mà đem «*Tánh mạng, minh thánh*» (性命明教), cùng những lối «*ngồi như nhọm, đứng như làm chàng*», (坐如尸立如齋) bảo người ta học, thì học để làm gì? Cơm áo mà ăn đặng ngồi học lối học ấy!!

Ư-Th.

Nhân chuyện nhà phi-công và thi-sĩ Ý Lauro de Bosis thả truyền-đơn xuống thành La-mã

CHÍNH-THỂ ĐỘC-TÀI Ở Ý-ĐẠI-LỢI

Các báo bên Pháp qua có đăng tin nhà thi sĩ và phi công Ý tên là LAURO DE BOSIS di-cư ở Pháp, cách vài tháng nay mua một chiếc máy bay, in một mớ truyền đơn, rồi đem theo, bay về Ý thả xuống khắp nơi. Truyền đơn của ông de Bosis là truyền đơn phản đối cái chính thể độc tài ở nước Ý. Truyền đơn của ông de Bosis gồm có ba lời tuyên ngôn: một lời gởi cho vua Ý, trách nhà vua sao quá nhu nhược để cho nhân dân chịu tay độc tài chuyên chế; hai lời thì gởi cho dân Ý chỉ bảo những chuyện phải làm và cảnh tình dân Ý, kêu gọi cái lòng ái-quốc của chúng. Khi ông de Bosis bay trên thành La-mã thả truyền đơn, thì bọn pha-xít Ý liền cho một đội phi cơ bay đuổi theo. Chúng đã đuổi kịp mà buộc ông de Bosis hạ máy và bắt ông nhốt vào ngục thất rồi chăng? Hay là ông đi quá xa, mỏi sức, hết dầu xăn, mà phải đổ xuống biển làm mồi cho cá mập chăng? Đều do chúng ta chưa biết chắc. Nhưng có một điều các báo bên Pháp cho là chắc, là không thấy nhà chí sĩ de Bosis trở về Pháp.

Cái cử chỉ khẳng khái, cái cách phản đối đến hy sinh của ông de Bosis, đã làm cho ai nấy sực nghĩ tới cái chánh thể pha-xít bên Ý-đại-lợi, tức là cái chánh-sách độc tài của Mussolini ngày nay.

Chánh-thể độc-tài pha-xít ở Ý-đại-lợi nhân cơ hội gì mà xuất hiện, thì chắc độc giả đã hiểu nhiều. Cuộc chiến tranh 1914-18 đã gieo mối rối loạn trong nền kinh-tế và tài-chánh vào các nước có dự phần, thì đã đành; mà cho đến các nước trung-lập, không cang dự đến, mà cũng không tránh khỏi cái ảnh hưởng một cách gián-tiếp.

Sau cuộc hành-quân pha-xít kéo về thành La-mã, Mussolini đã ngồn nhiên làm một tay chấp chánh độc tài; từ khi ấy cái thảm trạng của dân Ý không thể nào tả nổi. Làm dân một nước độc-lập mà không hưởng được một tý tự do, bao nhiêu quyền binh đều về một tay chuyên dử; báo giới đã không được tự do, nên dư luận trong nước cũng không đường phát biểu.

Có lẽ Mussolini cũng tránh cho nước Ý nhiều chuyện rối loạn trong một lúc khá dài. Đó là công việc của một tay độc tài, công việc để phòng bằng võ lực. Một chính-thể độc-tài khi xuất hiện đã do nhiều duyên cớ, rồi trải qua một thời kỳ hành động đối phó với tình thế, như vậy thì khi tình hình đã yên ổn, lấy cớ gì mà tồn tại nữa? Chánh thể độc tài mà tồn tại không phải là cái họa kiếp cho quốc dân sao?

Đã biết bao nhiêu người quốc-dân cảm mộ, mà chỉ vì lòng ngay thẳng công nhiên phản đối cái chính thể tàn khốc kia, mà phải bỏ mạng. Gần đây cái án của giáo sư Moulin lại chứng thêm cái không khí khó thở ở Ý (1). Tình hình trong nước như thế, nên phần nhiều những kẻ có chút ít nhiệt tâm phải lánh thân ra ngoại quốc. Và ở ngoại quốc mấy nhà chí sĩ vẫn làm việc và vẫn hy vọng một ngày kia có thể đổi cái ách độc-tài mà trả lại tự do cho dân Ý.

Ông de Bosis chính là một người trong số người Ý ở ngoại quốc. Liều thân đi rải truyền đơn, kể về đường thực sự thật đều đó không bổ cho tình thế chút nào;

?

Giang hạ

(1) Giáo sư Moulin, người Tý, bị bắt ở Ý, tại thành Milan, ngày 10 Avril, vì có mang truyền đơn phản-đối pha-xít và tính nghĩ là thông đồng với đảng phản đối pha-xít. Vừa rồi giáo sư đã bị kết án 2 năm cầm cố.

TRUNG-NHẬT

TÌNH HÌNH MÃN CHÂU

Trung hoa xin lập một vùng Trung lập

Bắc bình, 25 Novembre. — Ngoại giao bộ trưởng Cố Duy Quân có viết một bức thơ cho ba nước Anh Mỹ Pháp, cho hay rằng vì Tịnh-châu bị hăm dọa nên quân Tàu phải kéo về Sơn-hải-Quan. Bộ ngoại giao Trung-hoa yêu cầu các nước giúp để thiết lập một cõi Trung-lập ở khoảng giữa Hulomin và Sơn hải quan.

Quân Nhựt lấy Pan Shan

Bắc-bình, 26 Novembre. — Bản đại doanh Trung-hoa tuyên bố rằng Nhật đã lấy thành Pan Shan, và kéo về hướng Tịnh châu. Ba vạn quân Tàu đã dồn về Tịnh-châu.

Một trận đánh tại Hao Tai Shan

Đông-kinh, 26 Novembre. — Quân Nhật lần lần tiến lên dọc theo con đường xe lửa Bắc-kinh Phụng Thiên và chiếm cứ Hsin-Min tun.

Có tin báo cho chính phủ hay rằng quân Nhật dử đường Nam-Mãn thiết lộ ngày 25 Novembre, có đánh với quân Tàu một trận rất dử tại Hao-Tai-Shan; mãi đến 7 giờ tối 330 quân Tàu phải rút chạy, bên quân Tàu có 60 người chết, bên Nhật 4 người. Quân Tàu có bỏ lại chiến trường nhiều súng tay.

Quân Nhật thắng được bèn kéo lui về Kou-Liou-Ho

PHONG-TRÀO BÀI NHẬT Ở TRUNG-HOA

Học sinh Thượng hải chiếm đường xe lửa

Thượng-hải, 28 Novembre — Học sinh Thượng hải kéo nhau rất đông đến Nam kinh thôi thúc chính phủ phải đối phó một cách rất cương quyết với Nhật bản. Khi chúng kéo đến nhà ga xe lửa Thượng hải thì sở xe lửa không nhận họ, vì vậy mà 8.000 học sinh bèn kéo nhau đoạt cả sở xe lửa, và khí cụ.

Tình hình Thiên tân

Tại Thiên-tân có loạn nữa. Vì vậy mà bữa 26 có một trận bắn tàu đến một giờ.

Đông-kinh, 27 Novembre — Lúc 8 giờ tối trong đêm 26 quân Nhật ở Thiên-tân bị súng trường và súng liên thanh của quân Tàu bắn. Quân Nhật bắn trả. Hai bên bắn nhau khá lâu.

Bữa 27 lại còn bắn nhau nhiều hơn.

Học sinh Thượng hải tại Nam kinh

Thượng hải, 26 Novembre — Hơn một vạn học sinh Thượng hải kéo đến Nam kinh ùa vào đầy các dinh phủ, đưa cho Tưởng giới Thạch một lá đơn yêu cầu ba điều:

1/ Phải tuyên chiến với Nhật bản;

2/ Trường-học-Lương phải đuổi quân Nhật ra khỏi Hán châu.

3/ Phải triệt Thi-triện-Cơ về nước không cho đại biểu cho Trung hoa tại hội Vạn-quốc nữa

(Xem tiếp trang ba Việc thế giới)

ANNAM LỊCH SỰ
HÃY NÊN
HÚT THUỐC LÁ JOB

CÁI KHÓ CẠNH RIÊ - SỰ

(Tiếp theo trang nhứt)

sắm đồ máy móc, thuê mướn người làm, khoản phí không phải là ít. Nếu không chung lưng góp vốn, hoặc các nhà có thế lực giàu có không đồng công hợp tác thì không thể làm được. Xứ ta đất hoang vẫn nhiều, công xưởng chưa có, song vì cái cớ không tiền mà đành phải bỏ tay. Thỉnh thoảng có một đôi người cũng mở sở đồn điền nọ, lập nhà máy kia, mà công việc cá nhân không thấu vào đâu. (Trừ ra bản người ngoài). Ấy là một cớ.

b) Không có đoàn thể chung. — Công việc dinh nghiệp ngày nay, nhứt là việc to lớn như khẩn hoang và công xưởng nầy nọ, không thể lấy một tay một chưn mà làm được. Cần phải có đoàn thể lớn. Có một cái đoàn thể vững vàng mà người trong đoàn thể ấy chia công cần việc, ai cũng biết lo việc chung, tư bản dầu ít mà người ta đã có lòng tin thì kẻ ít người nhiều, góp gió làm bão, không bao lâu mà sẽ thành ra tư bản khá lớn. Khổ vì người mình thiếu hẳn cái lòng công đức, không biết hợp chung lại mà cùng làm một việc gì; mà nếu hợp chung lại mà cùng làm một việc, thì mạnh công lường việc, kiếp dưới lừa trên, chỉ biết cái sự riêng của mình mà quên việc ích lợi của đoàn thể; thậm chí có kẻ lấy công làm tư, phỉnh người cướp lợi, như mấy hội buôn gần đây mà công chúng than van (như Tiên-long Thương-đoàn v.v). Vì thế mà người ta nghe đến sự hùn vốn chung công thì đã rùng mình, còn làm gì mà mong có đoàn thể. Ấy là hai cái.

c) Không có học thực dụng

Tư bản dầu ít mà hợp ít cũng thành ra nhiều; đoàn thể không có, song hợp người lại tất nhiên thành ra đoàn thể. Hai điều ấy vẫn khó mà chưa phải là khó, ngoài là cũng có thể làm cho có được. Xem như gần đây có hội góp vốn đến 5, 3 mươi vạn, chi cuộc khắp cả các tỉnh, thì đủ rõ. Khốn vì người có, của có, mà bình nhựt đã không cái học dinh nghiệp, lại gia đi thiếu lòng công đức, thành ra làm không ra trò. Không kể những bọn phỉnh người lấy tiền bỏ vào túi riêng mình, hoặc xa xỉ chơi bời cho thỏa sức, hư nên mặc kệ. Tựu trung cũng có kẻ có một chút lương tâm, biết đều phải trái, cũng muốn làm cho nên việc, mà vì cái cớ không có học vấn, không có lịch duyệt thậm chí cầm quyền sổ mà không biết xem, viết cái toa cũng không chạy, chỉ có một cái bụng tốt không thể đem ra mà ứng phó với cái đời giao thiệp trăm bề, khôn ngoan nhiều nỗi nầy được. Hát cuộc trăm đều cũng phú cho kẻ khác lớa trước phỉnh sau, mà công việc thành ra hư uổng.

Ấy kinh tế xứ ta có cái tình cảnh đặc biệt như thế. Mong sao người mình được rộng quyền lập hội bàn việc mở mang đường sinh kế, mà người nước ai có quan tâm đến đường kinh tế, cũng gắng mà làm thế nào cho có cái học thức đúng đắng ra mà đương những công cuộc «đoàn thể chung và tư bản lớn» kia. I I ở cái xứ rừng bạc núi vàng vật nhiều đất tốt như xứ ta, không lo gì nghèo hơn xứ khác vậy.

Phiếm luận

Trung-kỳ nhân-dân đại-biểu viện

Kỳ hội đồng thường niên năm 1931

BIÊN BẢN

Ngày khai hội 7 Octobre 1931

Buổi chiều

(Tiếp theo)

Ông Đinh doãn Sắc. — Nhà nước đã ngăn cửa thuận lại, vậy nhà nước có trù phương pháp gì mà phòng bị lụt cho tỉnh Thừa thiên khỏi bị ngập không?

Ông Girard — Cửa Thuận an cách cửa Tư hiền 40 cây số, nước có thể chảy ra cửa Tư hiền được, nếu nước chảy lâu thì mực nước không lên cao mấy.

Ông Đinh doãn Sắc. — Nếu có lụt bất thường như năm 1914 thì sao?

Ông Girard. — Nếu nước to quá thì sẽ chảy qua đập mà ra bể.

Ông Girard. — Về việc dẫn thủy toàn viện xin làm bằng cách đắp đập được thì nhà nước sẽ làm. Nhân tiện tôi xin nói cho các ngài biết ngạch thuế nước sẽ thu ở ruộng nào đã được thủy lợi. Nhà nước tốn nhiều tiền để làm máng dẫn thủy nhập điền. Tôi đã đồng ý với quan Khâm sứ dự định ngạch thuế nước. Tôi trù số tiền thuế ấy mỗi năm mỗi mẫu tây chừng 8$00 (tức mẫu ta 4$00) nhưng số đó chưa chắc vì quan Khâm-sứ chưa quyết định.

Ông Trương trọng Cầu. — Mỗi mẫu bốn đồng một năm thì đắt quá.

Ông Girard. — Thế là phải chăng. ông Bùi huy Tín lấy thuế nước đến 30$ một mẫu ở tỉnh Quảng nam.

Ông Phạm văn Quảng. — Ngài định lấy 8$ một mẫu tây thì bằng cứ vào đâu mà tính ra số ấy.

Ông Girard. — Số ấy bằng vào số phí tổn làm máng mẫu tây hết 150$.

Ông Phạm văn Quảng — Nếu tính 8$ một mẫu tây thì cuối 20 năm số thu được là 8$×20=160$00, từ năm 21 trở đi là tiền lời cả, xin hãy tính một hạn là 100 năm mà xem: số thu là 8$×100=800$ mà số chi chỉ có 150$ tiền lời là 650$

Ông Girard. — vẫn biết rằng chừng ba bốn mươi năm thì nhà nước lấy vốn lại, nhưng mà nông dân đã nhờ thủy lợi đó mà giàu thêm mãi mãi thì thuế nước cũng có thể nhứt định được, vả lại sự mở mang trong xứ cho thêm thịnh vượng cũng phải tốn tiền về các khoản khác làm các đường sá trường học, nhà thương nữa.

Ông Phạm văn Quảng. — Nhà nước giúp cho dân chứ không phải nhà nước làm để lấy lời. Vả lại ở các tỉnh Bắc-kỳ có dẫn thủy nhập điền đã lâu, chưa phải trả tiền không có lẽ ở Trung kỳ nghèo hơn mà mới làm xong đã phải trả tiền ngay

Ông Girard. — Tuy nói lấy mỗi mẫu tây 8$ nhưng mấy năm đầu thì chỉ lấy ít thôi sau ba bốn năm ruộng thành tốt mới lấy số nhất định là 8$ một mẫu tây.

Ông Phạm văn Quảng — Ở Bắc-kỳ đến đến nay chưa phải trả tiền thủy lợi, chúng tôi xin lúc mới làm xong trong mười năm không phải trả thuế 8$, chỉ xin trả thuế thêm mỗi mẫu 0$80 như ở Thanh hóa.

Ông Girard. — Ở Bắc-kỳ rồi cũng phải trả tiền.

Ông Lê trung Khoản. — Thuế nước nặng quá dân không thể trả được.

Ông Girard. — Như xe đạp nước ở Quảng-ngãi thì mỗi mẫu phải trả bao nhiêu? Như các ngài không ưng trả thuế và không ưng dẫn thủy nhập điền thì xin các ngài nói lên.

Ông Viện trưởng — Chắc rằng ai cũng ưng chịu thuế để được nước vào ruộng nhưng thuế nước mỗi mẫu tây là 8$00 thì nặng quá.

Ông Trần lê Thăng — Ở Thanh hóa có phải trả không?

Ông Girard — Thanh hóa cũng có lẽ phải trả, còn Sông cầu nhất định phải trả.

Lương thúc Kỳ. — Tỉnh tôi tâm phế huyện ruộng đất đều xấu, cần sự dẫn thủy cả, nay chỉ nói làm máy nước tại Tourane chẳng biết có dẫn khắp được không?

Ông Girard. — Lấy địa đồ chỉ những chỗ hiện trù làm như sông Tourane đến sông Thu Bồn vân vân....

Ông Nguyễn-Kiểm — Về việc dẫn thủy nhập điền hiện nhà nước đương làm theo cách máy bơm vì chẳng tỉnh Quảng-nam tôi đến tâm phế huyện, địa thế rộng lắm, nhà nước dùng cách ấy có thể đem nước khắp hết mọi nơi được không?

Ông Girard. — Không, nhà nước chỉ đặt máy bơm ở phía bắc, vì tại đó nhiều sông chảy qua ruộng, nên đem nước lên cho vào ruộng được ngay.

Ông Nguyễn Kiểm. — Tỉnh tôi có một con sông lớn là sông Thu bồn có thể làm đập được, sao nhà nước không làm.

Ông Girard. — Làm đập thì công trình phí tổn nhiều lắm, như chỗ đó thì nên dùng cách máy bơm tiện hơn.

Ông Trần nha Đạm — Phủ Điện bàn về miền ba ban, phần nữa bị nước mặn làm hư hại, ruộng đất bỏ không, hiện có sở nước Bùi huy Tín mà cũng không thể đem nước mấy chỗ ấy được. Bây giờ nhà nước có cách gì đem đến hay không?

Ông Girard. — Được chỗ nào có nước ngọt thì đặt bơm ở chỗ đó mà đem nước lên.

Ông Nguyễn-đức-Lý — Tôi xin nhà nước hết sức làm cách đắp đập như ở tỉnh Thanh-hóa, chớ làm máy bơm nước thì dân không bằng lòng, ý toàn viện chúng tôi như thế cả.

Ông Viện trưởng. — Về việc này xin viện làm tờ thỉnh cầu chung nói cho tường tận.

Cả viện đều thuận

Ngày 8 Octobre 1931

Buổi sáng

Ông Viện trưởng. — Hôm nay xét về việc phụ nạp đinh điền và ngân sách xin ông Nguyễn thành Hưng làm tờ trình của tiểu ban xét đinh điền nói ý kiến cho Viện biết.

Ông Nguyễn thành Hưng — Tôi xét thuế điền thổ Trung kỳ theo ngân sách năm 1932, dự trù là 2 650 949$ là đã gia số bách phân chi bát vào rồi, thì Hội đồng xin nhà nước xét theo tình thế ở các tỉnh bị phong trào biến động dân phu làm ăn không được như các năm khác, và những tỉnh bị trời hạn lụt mất mùa, như là Nghệ an, Hà tĩnh, Quảng ngãi, và ba hạt tỉnh Quảng nam là Quế Sơn, Tam kỳ, Thăng bình, mà xin dảm số gia bách phân điền thổ đi.

Ông Berthault — Về việc nầy tôi sẽ trình quan Khâm sứ hiệp với quan Sứ mấy tỉnh ấy xét xem có nên giảm thì sẽ giảm.

Ông Nguyễn thành Hưng. — Chúng tôi xét việc gia bách phân phụ nạp thuế đinh không đúng. Cứ lý thì tỉnh nào đinh số gia thêm tất số bách phân được dảm, song phần nhiều thì số bách phần đã đinh trước rồi mới làm ngân sách sau mà khi thu lại còn nhiều tỉnh được thặng hơn số dự trù, thế là không công bằng. Vậy năm nay hai tỉnh Nghệ an và Hà tĩnh xin giảm hẳn số bách phần phụ nạp thuế đinh vì hai tỉnh ấy dân bị đói, nhờ Chánh phủ nên lượng giảm cho.

Ông Nguyễn Kiểm. — Tôi xin nhà nước dảm bách phần phụ nạp điền thổ cho cả tỉnh Quảng nam nữa.

Ông Nguyễn thành Hưng. — Khi nãy tôi chỉ xin dảm cho ba hạt tỉnh Quảng nam, là vì ba hạt ấy mùa màng bị mất bởi đại hạn và mưa đá đất ruộng lại xấu hơn các hạt khác, nếu xin cho cả tỉnh thì thiếu ngân sách (?).

Ông Viện trưởng. — Tôi xin hỏi toàn Viện có bằng lòng như lời ông Nguyễn Kiểm xin không?

Phần nhiều các đại biểu đều bằng lòng.

Ông Đinh doãn Sắc. — Tôi chỉ bằng lòng xin giảm cho hai tỉnh Nghệ an và Hà tĩnh mà thôi (!)

Ông Berthault. — Về việc ấy tôi sẽ trình quan Khâm sứ xét định.

Ông Nguyễn thành Hưng — Xét số thực thu bách phân phụ nạp thặng hơn số dự trù, thì số thặng thu có trả lại cho dân không?

(Còn nữa)

HÁN-VIỆT TỪ-ĐIỂN

Xin đặt trước trọn bộ.

Hạng tốt 7$50
Hạng thường 5$50
Ở xa thêm cước tiền nước.

ĐÀO-DUY-ANH — Huế

XƯỞNG THÊU NHỰT-TÂN

đã được thưởng cấp-bằng và bội-tinh kỷ đấu-xảo Van-quốc năm 1925; hiện ở đường GIA-LONG HUẾ; thêu đủ các kiểu mới cả; có thợ vẽ chuyên-môn; các ngài dùng đồ mới biết đồ thêu ta chẳng kém gì đồ Tàu.

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

HUẾ

Quan quyền Khâm sứ Châtel lên chức thiệt thọ

Quan-báo ngày 21 novembre, có đăng sắc lệnh bổ ông Eutrope, Khâm sứ hạng ba ở Đông-Pháp quyền chức Thống-đốc Nam-kỳ, kể từ ngày ông Krautheimer xuống tàu về Pháp nghỉ. Một tờ chỉ dụ khác bổ ông Le Fol làm Khâm-sứ Lào. Còn quan quyền Khâm sứ Trung-kỳ Châtel thì lên chức thiệt thọ.

THỪA THIÊN

Dân Thừa Thiên cũng sắp bị đói

Cảnh tỉnh dân ở Thừa thiên rồi ra cũng phải chịu chung một số phận đói. Phần nhiều là dân làm ruộng, mà năm nay chắc phải bỏ tay, vì trời kia độc địa đã đeo cái họa «dịch trâu» khắp cùng cả tỉnh thành ra không có trâu cày.

Ở các nước văn minh người ta có «máy cày» để thế trâu, chớ như nước ta trâu chết thì lấy gì mà thế. Lại đương còn cái họa bão lụt mới rồi, nhà trôi, lúa ngập. Nay hết lụt lại đến hạn, nhiều chỗ xa sông không có nước mà vãi giống. Chắc đến mùa sau nầy các nhà nông phần nhiều cùng chung một kiếp đói như anh em hiện thời ở Nghệ Tịnh.

Thanh-Trì

HÀ TĨNH

Không ai tự tử

Trước đây bản báo có theo các bạn đồng nghiệp mà đăng tin một người cai và một người lính bị tố cáo có dính dấp đến một hội kín nên sợ mà tự tử.

Nay thấy báo Trung Bắc Tân Văn đã cải chính tin ấy, nói không có ai tự tử cả.

Tin chính trị phạm bị đày

Sau mấy cuộc biểu tình kỳ septembre 1930, số người bị đày đi Kontum bao nhiêu không rõ, nay mấy làng ở Cẩm-xuyên có tin mấy người quết:

1) *Văn thái*: ông cựu phó tổng Trừ mới chết;

2) *Văn lộc*: cậu Nho-Phúc, con cô Thuộc ba;

3) *Kiều mộc*: cậu con cố Khương;

4. *Hậu côn*: cậu Chất Điều, con cậu Cả Thừa, chú cụ Huấn Hoàng.

Ở huyện Kỳ anh thì chưa biết một ông Hội Đường.

L. C.

Hết lụt sang hạn

Bảo lụt ở Nghệ Tĩnh lúc cuối tháng tám ta thì ai ai cũng đã biết. Sang tháng chín, từ mồng một đến gần nửa tháng mười rồi mà không có trận mưa nào cho có nước ruộng. Độ nầy gần vụ cấy mà từ Thạch hà vào Cẩm xuyên, Kỳ anh, đồng điền khô hết, nông dân chưa biết tính sao!

Bất nhẫn tâm

Bang tá lạm quyền

Bang tá huyện Cẩm xuyên, tên là Nguyễn khâm Nhận, độ tháng Juillet được lệnh quan vào tổng Cáp dẫn (Kỳ anh) và thừa dịp dân làng Thạch lập hiểm khích nhau mà hoành hành, chớ không phải dân tổng Vọng liệu như đã đăng trong số 436.

Bất nhẫn tâm

QUẢNG-BÌNH

Mùa tháng mười năm nay

Khắp tỉnh Quảng bình mùa tháng mười sắp đến đây, thiệt không còn có hy vọng gì nữa. Hồi tháng bảy, giống gieo xuống thì bị hạn không mọc được. Đến độ thượng tuần tháng tám nhờ có mới lúc mưa, lúa mọc được và có vẻ xanh tốt. Nhưng nay đương chầu trổ thì bị gió heo thổi vào, đòng đòng xáp hết, có nơi lại còn bị sâu keo nữa. Cứ xem cảnh thì mùa nầy còn tệ hơn mùa tháng năm trước đây nhiều. Hiện nhà nông đương ngồi lau nước mắt mà nhìn và đợi con ma đói. Cho đến mạ mới bắc để cấy mùa tháng năm sau, cũng không khỏi bị cái nạn gió heo và sâu keo kia nữa mới là khổ chơi! Thiệt là cái bể trầm luân của dân nghèo chưa biết đâu là bờ bến!

Lê Dân

PHÚ YÊN

Tộc biểu khuấy rối

Nguyên vì có chuyện lộn xộn, quan trên sức mỗi làng phải bảo cử một vị tộc biểu để khuyên dạy dân. Ai ngờ mấy bác tộc biểu làng Định-Phong, tổng An-bài, Phủ Tuy-an, lại diễn ra lắm điều bóc lột, nay dọa mai nạt, để kiếm 5, 7 xu mà bỏ túi.

Mùa màng năm nay, tháng 3 thì trời nắng lúa khô, mười phần chỉ đặng năm, còn tháng 8 thì cũng bị hư hỏng chẳng đặng như mọi năm. Dân trong hạt vì cái nạn ấy phải đi xứ khác mà tìm tòi kiếm nghề sinh nhai, đến thưa với các bác tộc biểu, xin giấy đi thì các bác đòi mỗi người đôi ba hào, không tiền thì bắt chạy cau, gai, hoặc thuốc lá, mới thuận cho đi.

Đang lúc kinh tế khủng hoảng, vật gì cũng rẻ giá, thì bán buôn có lời lãi chi cho lắm mà các bác tộc biểu lại chia xẻ như thế?

Nghĩ có thương tâm không???

Người dân thấy chuyện

BẮC-KỲ

Thu thuế ngoại lệ

Tôi là một người ở gần chợ Cẩm-giàng, thường có đem bán các đồ vật tại chợ ấy, thấy thuế chợ càng ngày càng tăng thêm, làm ngăn trở việc buôn bán nhiều lắm. Về thuế chợ Cẩm giàng đã có lệnh quan Công-sứ Hải-dương định rõ như sau nầy:

a) Lợn mỗi con 0$02, b) chó và lợn con mỗi con 0$01, c) gà vịt mỗi gánh 0$02 một ngày. Các hàng hóa của một người bán mà không đáng giá 0$50 thì không phải thuế. Thế mà vật gì chúng cũng thu trội lên hết. Như: một con lợn thì chúng thu 0$10, lợn con 0$05. Có khi một người gánh độ vài mớ dây khoai hay là một gánh bèo đáng giá độ 0$10 mà chúng cũng đánh 0$02. Lại đến khi vào trong chợ lại còn phải ra tiền quét chợ và tiền đất nữa. Chẳng những thu lạm tiền thuế như thế, mà lại còn có khi gặp những người già cả, hay những cô thiếu nữ, chúng lại dở những thủ đoạn dả man ra nữa. Chợ Cẩm giàng ở ngay huyện lỵ mà chúng còn giám hoành hành như thế, thì đáng ghê cho họn dốc không sợ sùng.

Mong quan trên để ý đến, cho những kẻ buôn bán được nhờ.

T. M.

DRAGÉES
Vermifuge
RUDY
Trị bịnh
SÁN LÃI

Thuốc viên Dragées Rudy trị bịnh sán lãi rất thần hiệu, và làm cho người ta trở nên tráng kiện. Người lớn con nít đều dùng được.

Thuốc viên Dragées Rudy có bán tại các hãng thuốc ở Saigon và các hãng ngành ở các tỉnh.

PHARMACIE NORMALE
(L. SARREAU)
119-123 rue Catinat -:- SAIGON
(là hãng thuốc đáng tin cậy, tạo lập đã hơn năm chục năm rồi).

HỘI CHỢ TRUNG-KỲ

Chị em ơi,

Hội chợ Trung-kỳ tức là cuộc đấu xảo của Phụ nữ tổ chức tại Huế. Chấn hưng công nghệ, mở mang đường thương mãi của Phụ nữ bắt đầu từ đây. Xin chị em chớ bỏ qua dịp ít có, bước đầu tiện trên con đường tự lập, chị em gắng mà giúp nhau.

Ai dự Hội xin viết thơ trước cho Ban tổ chức cuộc đấu xảo mỹ nghệ Phụ nữ tại Hội Nữ công Huế để sắp chỗ dọn hàng và chỗ ở của chị em.

Xin nhớ ngày 23 Décembre 1931 đến ngày 3 Janvier 1932.

Ban tổ chức kính cáo

BIẾU

Tôi biếu 1 món đồ dùng thường ngày, rất hữu-ích và có giá trị. Gởi 1 con cò 8 xu cho:

P. ROUSSEL, B. P. 48, CHOLON

ĐẤU-XẢO THUỘC-ĐỊA BẾ-MẠC

Trải qua tám tháng trời thấm thoát, các nước trên hoàn-cầu mặc sức đua khéo khoe khôn thì tới ngày 15 novembre vừa rồi trường đấu-xảo thuộc-địa đã làm lễ bế-mạc. Xin nhắc lại rằng chiếc kiểm vàng của NHÀ-ĐỒ CHÂN-HƯNG gởi sang đã đã được đủ bạng người các nước đã mất tới. Vì thế mà NHÀ-ĐỒ CHÂN-HƯNG đã lừng danh về các đồ vàng, bạc, ngọc-thạch, kim-cương.

Lại nhân lúc đồng tiền eo hẹp, nếu các ngài muốn có tiền tiêu, nên đem giấy Quốc-trái lại bán cho số nhà đã bằng học.

Kim-Sinh kính cáo

LỄ KHÔNG KHỎI ĐƯỢC

Trong tháng 11 tây, chúng tôi lo lần lượt sắp dọn sở phát-hành dầu Khuynh-Diệp về Huế, độ-đoàn ngổn ngan, người làm việc mỗi người mỗi ngã, thành trong giấy-má hàng-hóa ở Đồng-Hới gởi đi các nơi chắc chắn thế nào cũng có đều sơ-suất. Vậy mong các nhà đại-lý Khuynh-Diệp, các nhà-buôn Khuynh-Diệp lượng cho, và có chi sai sót, thiệt hại cho người lấy hàng, xin tin lại cho chúng tôi biết hết cả.

Từ 1er Décembre 1931, thơ-từ lấy hàng, ngân-phiếu trả tiền, xin đề gởi cho:

M. Viên-Đệ
11, quai de la Susse
HUẾ (ANNAM)

Giây-thép tắt: VIENDE HUE — Giây nói: số 87

ÔNG GIÀ BÀ LÃO NHỨC XƯƠNG, MỎI LƯNG...!

BỔ-HUYẾT KHU-PHONG

TRỊ ĐƯỢC VÀ CHỐNG LÀM

THÁM-THIÊN-ĐƯỜNG

https://tieulun.hopto.org

Sữa NESTLÉ hiệu CON CHIM

Sức khỏe của trẻ nhỏ

Hỏi xin không mất tiền một quyển sách dạy cách nuôi trẻ bằng tiếng quốc ngữ của Bác-sĩ Vidal soạn ở hiệu sữa NESTLÉ, phố Paul-Bert, số 55 Haiphong

Comptoirs Commerciaux d'Annam

Commission - Représentation

TRUNG-KỲ THƯƠNG-CỤC

107, Rue Paul - Bert - HUẾ

LÊ-THANH-CẢNH chủ nhân

合 Maison HOP-THINH 盛

SOIERIE & MERCERIE

37 Rue des Cantonnais Phố Hàng Ngang

HANOI

Bản hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như: lĩnh áo, lĩnh quần đen, trắng trơn và hoa. The thâm, bằng đen, the các mầu trơn và hoa. Lụa thâm các mầu, trắng bề khổ 0m37, 0m40, 0m70, 0m75, 0m80.

Lượt đen các hạng, vải màn, chè hạt. Bán sỉ và bán lẻ giá rất hạ, vì bản hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay, buôn được tại gốc những hàng kể trên. Các Quí Khách ở xa xin viết thư về lấy mẫu và giá hàng, bổn hiệu sẽ hồi âm lập tức.

Lại còn các thứ hàng tạp hóa như đồ da, valise, yên ngựa, cặp sách, giầy giép, vi da, đồ đồng, đồ thêu, như mặt gỗ văn vân.... bản hiệu có bán buôn rất nhiều xin các qui khách chiếu cố, bản hiệu rất hoan nghênh. Gửi hàng đi các nơi theo cách lãnh hóa giao ngân (Contre-Remboursement).

Buôn bán thật thà, hàng tốt giá rẻ, các qui khách mua thử sẽ biết.

Nay cẩn bạch

Mme NGUYỄN-THỊ-SÂU

HỢP-THỊNH

Soierie & Mercerie 37 *Rue des Cantonnais*

HANOI

Thưa các ngài !

Khi các ngài làm ăn ở nơi nước lạ (nước độc) nên dùng thuốc *Hải-ngọc-đường-bách-ứng* thì mới tránh khỏi các bệnh như vàng da, to bụng, phù nề, đa bụng dày, bụng cô cục mà hay đau, ăn không tiêu v.v. Thuốc nầy còn chữa được huyết tích, đờm tích, ăn mà tích, đại tiện táo kiết và đàn bà kinh nguyệt không điều nữa. Xa gần đều khen thần hiệu. Mỗi bao giá 0$15.

Bán tại :

Thanhhoa M. Thắng - Long 73, phố lớn
M. Di-Long 71, phố lớn
Baithương M. Tuất, bán phở.
Vinh M. Lộc-Thịnh, 122, phố Gare
Vinh M. Vĩnh-hưng-Tường, 176, Jarrat
Hatinh M. Vĩnh hưng Tường, commerçant
Donghoi M. Vĩnh hưng Tường commerçant
Huế M. Vĩnh Tường, rue Gia long
Faifoo M. Vĩnh hưng Tường, commerçant
Tourane M. Nguyễn-hữu-Vinh, commerçant
Quangngai M. Quảng hòa Tổ công ty Cửa tây và Phú-nhơn
Nhatrang M. Mộng lương Thư quán được phòng
Phanrang M. Huỳnh - văn - Trân, dépôt Pharmacie
Cana M. Léon Triêm, Pourvoyeur de chasse
Phanthiết . . . . . .
Phontiou (Laos) M. Đồng xuân Ủy, Cai de la mine Bartholoni
M. Lê-Thước central électrique
Saigon M. Nguyễn văn Hiền, n° 159, rue Verdun
Longxuyên. . . . . .

Mua từ 50 bao trở lên, gửi theo cách lãnh hóa giao ngân, thì tính mỗi 10 bao là 1$25, không phải chịu cước. Thư và mandat gửi cho :

M. Nguyễn huy Cử, Tú tài, village Hoằng-nghĩa, phủ Hoằng hóa, Thanhhóa (Annam)

MÁT TRỜI

Mấy tháng gần đây, trời nóng nực quá, hàn-thử-biểu lên đến ba bốn mươi độ. Tuy vậy, ảnh mỹ thuật lối mới của hiệu **HUONGKY** vẫn được quý khách rất đổi hoan nghênh, không sợ nóng nực đến chụp thật đông. Trời nóng còn đông như thế, huống hồ đến tiết sang thu, trời thêm mát mẻ, có lẽ các quý khách càng đến thật đông hơn, lại chính bản hiệu chủ nhân thân hành đưng ảnh để khỏi phụ lòng các quý khách chiếu cố về lối ảnh mới. Chính là lối ảnh hiệu HƯƠNG-KỲ khởi xướng ra trước nhất, nên không đâu bắt chước bằng được. Các quý khách có đến xem tận nơi mới biết rõ công nghiên cứu của bản hiệu về nghề nầy đã hai mươi năm có lẻ.

HUONGKY PHOTO

48 Rue Jules Ferry — HANOI

PHỤ NỮ DIỄN ĐÀN

Đọc bài « Cái quá khứ và cái tương lai của Phụ nữ »

đăng trong Phụ-nữ tân văn hai số 108 và 109

Bài ấy là của chị Phạm-Văn-Anh viết ra.

Chỉ kể ra bảy cái nguyên nhân làm cho nử quyền trụy lạc, nhưng xem cho kỹ thì ta có thể nhập chung lại làm một cái, tức là cái « Chế độ gia-đình thành lập ». Tôi xin lược trích đoạn nói về chế độ gia đình thành lập ra đây cho độc giả cùng xem, rồi sẽ phụ lời thương xác cùng chị:

« Cái xã hội của loài người trước kia có lẽ từng qua cái thời đại họ mẹ..... Ở thời đại ấy, địa vị đàn bà cao hơn địa vị đàn ông, quyền lực đàn bà lớn hơn quyền lực đàn ông... Loài người tại sao từ họ mẹ biến làm họ cha, thật khó mà xét rõ ra được. Cứ theo chỗ tôi xét, thời xã hội loài người lúc trước chỉ có sự hợp quần chớ không có gia đình chế độ, vóc vạc đàn bà to lớn bằng vóc vạt đàn ông, tài trí đàn bà thông minh bằng tài trí đàn ông, vì thế mà địa vị đôi bên được bình đẳng... Vả lại người đời bây giờ chỉ biết có mẹ chớ không biết có cha, thời quyền đàn bà phải cao hơn quyền đàn ông.

« Nhưng sau lại, xã hội càng ngày càng tiến..., mà chế-độ gia đình mới đẻ ra. Chế độ gia đình đã thành lập rồi, vì lẽ nuôi con và coi sóc việc nhà, người đàn bà phải buộc chưn ở trong bốn vách tường, phải để công việc ở ngoài cho đàn ông làm lụng. Một ngày lại một ngày, vóc vạt đàn bà vì thiếu cử động mà yếu lần đi, tự mình không đủ sức bảo hộ lấy mình, nên mới phải nương nhờ vào sức đàn ông mới sống được. Một ngày lại một ngày, cái tài trí của đàn bà vì không chỗ dùng, nên lu lấp lần đi, tự mình không đủ sức làm ăn, phải nhờ đàn ông cung cấp cho mới sống được.

« Vì đó mà địa vị đàn bà càng ngày càng sa sút mà xã hội loài người mới bỏ họ mẹ theo về họ cha vậy. Vậy thời nói cho đúng ra, cái ngày mà loài người lập thành chế độ gia đình tức là ngày quyền đàn ông lớn hơn quyền đàn bà ».

Đọc đoạn ấy mà cứ theo từng câu văn thì nói gia-đình thành lập sau thời đại họ mẹ cũng được; mà muốn nói gia-đình thành lập từ thời đại họ mẹ cũng được đi. Từ trên đến dưới là theo ý trước, rồi lại xen câu: *« Vì đó mà địa vị đàn bà càng ngày càng sa sút, mà xã hội loài người mới bỏ họ mẹ theo về họ cha »*, thành ra trái treo như bí. Câu ấy có thể cầm như một câu phá đám, nói rõ là chỗ sơ ý của chị. Vả chăng đã cho chế độ gia-đình là cái nguyên nhân làm cho nữ quyền trụy lạc, lại nhận ở thời đại họ mẹ địa vị đàn bà cao hơn địa vị đàn ông, thì không thể nào nói gia-đình thành lập trước thời đại họ cha được.

Tôi đồng ý với chị, về chỗ chế-độ gia-đình là cái nguyên nhân làm cho nữ quyền trụy lạc, có đều tôi nhận nó thành lập từ thời đại họ mẹ chớ không phải sau thời đại ấy như chị đã nhận.

Theo như tôi xét, thì buổi đầu phàm trai gái gặp nhau thì lấy nhau, rồi bỏ nhau; con cái đẻ ra, khi nhỏ còn biết mẹ, đến khi lớn lên thì cũng không biết đến mẹ nữa. Thế là buổi ấy, loài người không biết gì là gia-đình. Sau không biết tại làm sao đó, mà tiến lên đến chế-độ họ mẹ. Ở dưới chế-độ họ mẹ, con cái xúm xít chung quanh người mẹ. Thế là đã lập thành gia-đình rồi. Sự phân công giữa đàn bà và đàn ông cũng bắt đầu từ đó. Người đàn bà lúc bấy giờ phải săn sóc chăn nuôi con cái của mình đẻ ra, thành xã-hội chỉ giao thêm cho một ít công việc nhẹ nhàng dễ dãi, còn những công việc nặng nề khó khăn thì phú thác cho bọn đàn ông. Vì đó mà đàn bà phải mất thể lực, trí lực và kinh-tế lực. Thể lực, trí lực, kinh-tế lực đã mất, thì tất nhiên không còn có quyền gì nữa. Thế thì ở thời đại họ mẹ, địa vị đàn bà cũng kém sút địa vị đàn ông rồi sao? Phải, tuy buổi bấy giờ ông cha không có quyền thế gì trong gia-đình, nhưng lại có ông cậu kia. Muốn cho đúng, thì nói người đàn bà ở thời đại họ mẹ được ưu đãi, chớ nói quyền đàn bà cao hơn quyền đàn ông, thì nghe không được. Đó lại một chỗ tôi xét khác chị nữa. Đàn bà được bọn đàn ông ưu đãi chớ không có quyền gì thì được ưu đãi ngày nào nhờ ngày ấy, khi không được ưu đãi nữa thì cũng chịu. Cũng như dân một nước bị chinh phục rồi, được người nước đi chinh phục kia cho tự do ăn nói đi đứng thì hưởng lấy, nếu họ rút hết thì cũng thôi... Bước qua chế-độ họ cha, người đàn bà không được đàn ông ưu-đãi nữa, chớ không phải đến đó mới mất quyền đâu. Bước qua họ cha, chỉ là một sự biến thái của gia đình chớ không phải đến đó gia đình mới thành lập đâu.

Trở lên là tôi đem một đôi đều tôi xét biết về chế độ gia đình, hay là cái nguyên nhân làm cho nử quyền trụy lạc trên lịch sử, mà thương xác cùng chị Vân Anh, cũng như cung cho chị thêm một ít tài liệu để nghiên cứu về chỗ đó mà thôi.

Trở xuống mới là chỗ tôi phản đối chị mà phản đối thiệt tình, chớ không nói lôi thôi chi.

Trước hết độc giả hãy lóng tai nghe tôi đọc « bài thuốc » của chị cho để đòi lại nử quyền: *« Nếu bây giờ muốn cho đàn bà sinh tánh tự giác để khôi phục lại cái tự do về ý chí, cái bình đẳng về địa vị của mình, thời* một đều cần kíp nhứt phải tự trong tay bọn đàn ông mà giựt lại quyền giáo dục và quyền kinh tế ».

Nói cho phải, «bài thuốc» của chị đó, mà đem dùng ở xã-hội ta vào khoảng trước đây năm sáu chục năm, hay là ở xã hội Âu-châu trước cuộc cơ khí cách mệnh, thì chắc là có hiệu quả tốt, hay là dùng chử của chị: chắc là khỏi sắm quan tài, bởi vì ở thời đại ấy, quyền kinh tế — đây tôi chỉ nói một cái quyền kinh tế vì tôi cho nó là quan trọng hơn, còn quyền giáo dục chẳng qua là phụ thuộc với nó mà thôi — có ở trong tay bọn đàn ông thiệt. Chớ còn ở thời đại ngày nay, xã-hội đã đổi khác, quyền kinh tế không có ở đâu trong tay bọn đàn ông nữa. Trái với chị, tôi dám nói quyết rằng nếu cất cớ đem nó ra dùng thử, thì rồi chạy sáng vỏ lửa cũng không khỏi sắm quan tài cho mà coi.

(*Còn nữa*)

Thôn nữ Hoàng-Lệ-Chi

Muốn bán

1° — Tám căn phố béton-armé ở tại thành phố Nhatrang, hiện cho thuê mỗi tháng 80$00. Còn đất cất được 3 căn nữa.

2° — Một cái nhà béton - armé 200 m², trong lót carreau, có nước tắm, rửa và cầu tiêu trong nhà, nhà bếp và garage cũng bằng béton-armé. Đất rộng 1070 m².

Ai muốn mua, xin hỏi

M. TRƯƠNG SĨ-THĂNG

Entrepreneur

(ANNAM) NHATRAN

Việc Thế-giới

TRUNG-HOA

(*Tiếp theo trang nhất*)

Thượng-hải, 27 Novembre — Học sinh vẫn làm hung. Ở Nam kinh chẳng sắm cả đâm trên tuyết chung quanh các công sở. Ở Thượng hải, thì học sinh lại xung đột với người Nhật.

TRƯỚC HỘI VẠN QUỐC Ở BA-LÊ

Lời tuyên ngôn của ngoại giao Pháp Briand về cuộc Trung Nhật

Ba-lê, 26 Novembre — Ngày hôm qua 25 Nov. ông Briand đã gởi một bức điện cho hai nước Trung-Nhật. Bức điện ấy như vầy:

«Nhơn danh các đồng nghiệp ở tại hội-đồng hội Vạn quốc, tôi gởi lời tuyên ngôn nầy cho hai nước Trung Nhật:

Hội-đồng Vạn-quốc đừng có lòng làm cho cuộc Trung Nhật điều giải một cách hòa bình, nhưng nếu hai bên vẫn cứ thành thoảng đánh nhau mãi thì cũng chỉ là hoài

AI ĐI SAIGON !

Nên ghé lại tiệm cơm Annam hiệu :

VI-TIÊN

đường Amiral Courbet số nhà 42 (*gần chợ mới Bến-thành và sau gare xe lửa Saigon*).

Tiệm có bán cơm bữa, nuôi cơm tháng. Giá tính phải chăng và có chỗ nghỉ sạch sẽ.

Chủ-nhân: HỒ-VĂN-HÀM *Kính cáo*

O$05 MỘT LIỀU!

Uống xoa cả ve dầu không bằng một liều

Thập-Linh-Đơn

HAY LẠ !

Ai bị cảm, cảm, sốt, nóng, lạnh, mình mỏi, đầu váng, bụng đầy, đi tả, kháng kháng ho. Nhẹ một liều, nặng vài liều khỏi ngay!

Hiện ở Vinh mỗi ngày bán bốn năm chục liều.

Đã được nhiều giấy khen tặng. Xin các ngài thử dùng mới biết.

Kính cáo

VĨNH - HƯNG - TƯỜNG

VINH — HATINH — DONGHOI — HUÊ — FAIFOO

AI CÓ BỆNH CẦN BIẾT :

Mai kia đến mùa rét, bệnh nhẹ còn khó chịu, huống chi các bệnh trọng, không riêng đau khổ mình, tiền nong tiêu tốn, mà còn để lo phiền vất vả người nhà... Vậy ai mới mắc hay mắc đã lâu các bệnh: *đau phổi, đau ngực, đau tim, đau gan, ho, hen, đờm suyễn, ho lao, thổ huyết, đau dạ dầy, đau bụng kinh niên, phòng tích, đau tức mỏ ác, trúng gió bị liệt bại, đơn thấp, đau xương, nhức gân, sưng, sáu, sưng đầu gối, lở kênh, ăn sang, tràng nhạc, phong hủi, lậu, giang mai, nọc bệnh huê liễu di hại, đau lòa mắt, đau ù tai, phù, bàng, ngã nước, nhiệt độc, kiết lị, đau thận, tức bụng dưới, đau lưng, đi tiểu vàng nóng, xanh cóm, yếu ăn, ít ngủ, nhức đầu, đàn bà đẻ bị tê liệt, hậu sản, sản lao, khí hư, kinh nguyệt không đều, tích kinh, huyết bạch, muốn con, đẻ non, hầu sanh nó dưỡng, đau vú, tắc sữa, trẻ con cam, sài, v.v...* nên gởi ngay thơ ra *Hiệu thuốc lớn ở 22 rue Médicaments à Hanoi* « có nhiều Thầy thuốc lão thành danh sư và có đủ các môn thuốc Nam, thuốc Bắc gia truyền rất thần diệu » mà mua thuốc theo lối giao-ngân lãnh-hóa cũng được, thì cam quyết chắc chắn là mau khỏi rứt căn bệnh, chóng được khỏe mạnh, làm ăn lanh lợi lắm, không bao giờ còn nỗi tiền mất tật mang nữa, vì đã nhiều bệnh dùng thuốc các nơi hàng năm không chứt thuyên giảm, mà sau dùng thuốc của Bổn-Đường, chỉ vài tuần là khỏi triệt căn bệnh ngay. Các ngài dùng thử sẽ rõ ngay thuốc của Bổn-Đường thần diệu kiến hiệu vô cùng. *Ngài nào muốn biết trước bao nhiêu ngày, bao nhiêu tiền thì khỏi bệnh, xin cứ gởi thơ ra, Bổn - Đường xin vui lòng chỉ bảo thành thực ngay.* Thấy ai đau ốm, rất mong các ngài vì đồng bào mà giới thiệu giúp Bổn-Đường với bệnh nhân, đó cũng là một công đức lớn vậy.

Trinh-thám Tiểu thuyết

MỸ-NHÂN CỬU

SỐ 1

Ngày ngày mưa dầm, đường sá bùn lầy, gió thu xát mặt, lê mỏi cả xương, trừ khi bất đắc dĩ phải bước chân ra cửa đi thăm bệnh cho người, thì trọn ngày tôi chỉ ngồi trước song xem sách đọc báo để liêu khiển cái cảnh trời u tịch. Nhưng tôi có thói quen, mỗi ngày hễ khi tiếng gà xao xác, vừng hồng hơi hé ngoài sông, thì liền bỏ giường trở dậy, bận áo cầm can, tìm đến chốn thâm lâm, tản bộ đôi hồi, để hấp lấy cái không khí thanh tân buổi sáng; hoặc thả cần bên khe, bắt một vài con cá nhỏ, cũng để đi dưỡng tinh thần. Đã hơn mười năm trời, tôi không khi nào bỏ cái thói quen ấy, vì thế mà tôi thân thể tráng kiện, không có bệnh hoạn bao giờ.

Mấy ngày nay trời làm khó chịu, mưa dầm suốt cả một tuần, tinh thần tôi mỏi mệt, dường như sinh đủ chứng bệnh. Một hôm trời vừa rạng sáng, hơi lạnh lọt vào bên gối, giấc ngủ vừa tan, tôi bận áo, ngồi dậy, trông ra ngoài trời, đầy cả bóng hồng, chiếu vào tường vách. Lòng tôi khi ấy vui sướng, miệng bồng la to lên:

— Tốt đẹp thay cảnh trời ngày nay!

Tôi liền xâu giày ra đi, lúc ấy thì Phúc-quân (Phúc-nhĩ-mo-Tư) đương ngủ say chưa dậy. Tôi đi ra ngoài, chừng đến ba giờ, khi về thì đã chín giờ rồi, thấy Phúc-quân vừa dùng bữa sáng xong, trên bàn để một tờ tân văn hai mắt ông đương chăm chỉ vào đó. Nghe tôi vào ông liền nói:

— Hoa-sinh-quân đã về (Hoa-sinh ấy là người nói từ đâu, bạn thân của Phúc - nhĩ), sao mà dậy sớm thế? ngày nay đi chơi vui hơn hôm trước nhiều lắm phải không?

Tôi đáp:

— Trời mưa dầm trọn một tuần, tôi uất ức quá, bữa nay thấy cảnh trời tươi tốt bèn đi tản bộ ngoài nội một hồi, sao ông lại ngờ tôi được vui sướng?

Ông Phúc cười mà nói:

— Mấy ngày nay tôi thấy ông tinh thần khốn quyện, nay bỗng thấy thần sắc ông thanh sảng, chắc ông đi ra ngoài nội hấp được không khí tốt tươi, đều đó khó gì không biết. Vả lại khi ông mới vào phòng cái mũ của ông đội đã nói thầm cùng tôi rồi.

Tôi lấy cái mũ xem thì những giọt sương ở đầu ngành cây nhỏ xuống hãy còn có giấu thấm ướt. Ông Phúc lại nói:

— Đi tản bộ ngoài nội là việc bình sinh đùa nhất của ông, tôi không lấy làm lạ, chỉ có mấy khóm cúc nở ở bên làng kia, sao ông không gọi tôi cùng đi cho con mắt nầy được cùng thưởng ngoạn với?

Tôi lấy làm lạ nói:

— Ông là thần sao? tôi đi chơi bên làng kia sao ông lại biết được? mà cái mũ của tôi có lẽ nào lại nói được cho ông hay.

Ông Phúc lại cười rồi nói:

— Sao ông chóng quên thế? việc nầy thì cái mũ của ông không nói, nhưng chính ông nói cùng tôi.

Tôi lại lấy làm la, nói:

— Từ khi tôi vào phòng đến giờ, chưa hề nói việc gì cả, sao mà ông lại bảo là chính tôi nói với ông? vả lại tôi mới vào đây, dầu có hay quên cũng không đến nỗi chóng như vậy, sao ông nói chơi thế?

Ông Phúc mỉm cười nói:

— Xin ông chớ nóng nảy, để tôi nói ông nghe: phàm người ta có chú ý vào việc gì thì trong khi nói chuyện thường hay lộ ra ở trên khóe mép, mà tự mình lại không biết được. Trong lúc nầy vẫn ông không nói gì với tôi hết, nhưng hôm trước không phải ông đã chỉ những chòm cúc ở trước sân mà nói với tôi rằng: Trời làm mưa mà thế nầy thì những khóm cúc ở bên làng kia sao cũng nở cả, đợi khi trời tốt sẽ đi ngoạn thưởng một bữa cho sướng mắt. Đấy, có phải lời ông nói cùng tôi hôm trước không?

Tôi nói:

— Ông đoán việc như thần, tôi xin bái phục. Ông xem báo có tin gì...

Lời hỏi tôi chưa dứt, ông Phúc đã bảo tôi:

— Khoan, khoan! Có tiếng gì thế!

Tôi liền lắng tai, nghe tiếng chuông cửa kêu lanh canh, rồi đến tiếng giày đi lộp cộp, đã thấy khách bước lên đến thềm.

Khách đến hai người, người đi trước người đi sau. Người trước cao lớn, bận áo xanh, đội mũ xám, cặp mắt xanh biếc, chăm chăm trông thẳng vào, chân bên tả chừng như hơi vấp, bỏ đi hơi có cà nhắc.

Người đi sau thấp nhỏ, mặt trắng, tóc đỏ, bận áo nỉ màu tro, cái đầu xuống đi, hai chân lông mày khít nhau, ai trông thấy cũng biết là người dương có sự gì phải quá lo nghĩ. Khi vào phòng, người đi trước cất mũ rồi nói:

— Phúc-nhĩ-Ma-Tư là ngài nào đây?

Ông Phúc đứng dậy nói:

— Thưa tôi đây.

Người ấy lại chỉ tôi mà nói:

— Ngài nầy là ai?

Phúc-quân nói:

— Ông nầy bạn thân của tôi, là ông Hoa-sinh đó.

— Ông có phải là Hoa-sinh ý sĩ mà ai ai cũng nghe đến thịnh danh không?

— Vâng, chính phải. Rồi Phúc-quân chỉ hai cái ghế, mời hai người khách ngồi. Lấy thuốc ra mời, hai khách cầm hút, khói lên nghi ngút bay lượn trong phòng. Phúc-quân lại hỏi:

— Hai ngài ở đâu đến đây?

Khách nói:

— Chúng tôi từ làng Sơ-phả Đặc ở phía nam thành Luân-đôn lại đây.

— Thế thì xa lắm.

(Kỳ sau sẽ tiếp)

https://tieulun.hopto.org

công của hội Vạn quốc thôi. Hội Vạn quốc muốn cho 2 chính phủ Trung Nhật để ý đến tình hình Tịnh châu là nơi mà có nhiều chính phủ đã quyết gởi phái viên đến khảo sát. Vậy thì hai chính phủ Trung Nhật phải truyền lệnh cho người cầm quân đừng cho xung đột mà làm cho hao tổn sinh mệnh nữa.

TÌNH HÌNH CHÍNH TRỊ QUẢNG CHÂU

Hương cảng 26 Novembre. — Vì cuộc quốc gia hội nghị của Quốc dân đảng ở Quảng-châu ưng thuận các điều khoản phản đối Chính phủ Nam kinh trái với ý kiến của Tôn Khoa, Trần hiểu nhân và Li-wan Fan, nên họ yến nhân trọng chính giới Quảng-châu kia đã đi Hương cảng chiều hôm qua. Họ cho rằng các điều khoản ấy chỉ làm cho tình hình nội chính nước Tàu thêm bối rối mà thôi.

ẤN-ĐỘ

Một người đứng đầu cuộc khởi nghịch bị chém

Rangoon, 29 novembre (Arip) — Sớm hôm nay, tại nhà lao ở Tharawaddy, Ayasar là một người đứng đầu cuộc khởi nghịch ở Miến-điện hồi đầu năm, bị chém.

ĐỨC

Đảng Hitler hoạt động

Berlin, 26 novembre (Arip) — Trong khi xét nhà ở Darmstadt, các nhà chức trách có bắt được nhiều giấy mà chứng rằng đảng Hitler đương tổ chức một cuộc hoành chính. Hiện nay đương mở cuộc điều tra tìm các người chủ động.

Lại sụt tiền công thợ

Berlin, 28 novembre (Arip) — Các chủ xưởng ở 21 các nhánh công-nghệ định bắt đầu từ 1er décembre nầy là sụt tiền công thợ.

Cả thảy trong các nhánh công nghệ 125.000 thợ bị sụt tiền công.

ANH

Hội nghị Bàn Tròn

Londres, 26 Novembre (Arip) — Ông Gandhi vẫn giữ cử thái độ phản đối luôn luôn.

Londres, 28 Novembre (Arip) — Hội nghị Bàn-tròn đã nhóm một buổi công khai, do thủ tướng Mac Donald chủ tọa. Có lẽ đến thứ ba, Hội nghị sẽ bế mạc. Trong buổi bế mạc thủ tướng Mac Donald sẽ tuyên bố về chính-trị Ấn-độ.

HY LẠP

Lương bổng các quan viên sẽ bị giảm

Athènes, 29 Novembre (Arip) — Nội các đã nhứt định thi hành đạo luật giảm lương bổng của các quan viên, bắt đầu từ tháng Janvier 1932. Số giảm sẽ tính từ 5 đến 10%. Những lương tháng không đến 1.000 drachmes (1 drachme giá bằng 1 franc) thì khỏi bị giảm.

Thuốc Hải Ngọc Đường VẠN-BẢO

Bản báo có nhận được 2 chai thuốc Hải-Ngọc-Đường Vạn-Bảo của ông Nguyễn - huy - Cừ, thầy thuốc, làng Hoằng nghĩa, phủ Hoằng Hóa, Thanh-Hóa gởi tặng, giá mỗi chai 0 $ 25.

Bản báo xin có lời cảm ơn.

T. D.

Thuốc cai nha phiến

Cảnh đã từng qua cái cảnh nghiền
Chừa chừa hút hút mấy mươi điếu
Đèn khêu thi nghiệm công bao quản
Sách thuốc tinh tường dễ cứu nghiền
Hoàn thuốc tài tình hay quá thánh
Người nghiền lúc uống sướng bằng tiên
Năm câu hỏi dưới thưa minh bạch
Nặng nhẹ doán xong gửi thuốc liền

1· Nghiện ngày mấy bửa ?
2· Mỗi bửa mấy phân, hay mấy đồng cân ?
3· Xái ăn mấy lượt ?
4· Có táo nuốt không ?
5· Người khỏe hay yếu ?

Nguyên sử tòa thượng hạng thông phán

TRẦN-ĐỨC-CẢNH

39 phố Cửa-tường

(Tonkin) Namdinh

CÁCH DIỀU-TRỊ THEO PHƯƠNG NỘI-ÂM đã chữa

BỆNH GIANG-MAI bằng thuốc bánh SIGMARGYL

Thuốc SIGMARGYL trắc có ba thần hiệu đã thí nghiệm về Bệnh Giang-Mai, thuốc SIGMARGYL này chữa ngay ở máu và ở các nơi bệnh chứng tổn-thương, cả các thời-kỳ của bệnh Giang-Mai. Không quan-ngại gì, không tổn-hại gì đến tì vị, thuốc này là một thứ thuốc trắc hay, có các tay thầy thuốc chuyên-môn chứng-thực và lại có công-hiệu :

THAY ĐƯỢC THUỐC TIÊM

Chế ra tại LABORATOIRE CHIMIOTHÉRAPIQUE số 2, Place du Théâtre-Français, PARIS

Thuốc SIGMARGYL bán tại các hàng bào-chế tây ở thuộc-địa.

Ở Huế : Pharmacie IMBERT

NHỮNG NHÀ ĐẠI-LÝ BÁN SÁCH TIẾNG-DÂN

BẮC KỲ

Nam ký thư quán — Hanoi
Cái Thành 40 Rue du Chanvre Hanoi
Quốc Tuấn Librairie — Haiphong
Nam Tân 54 Bd Bonnal Haiphong
Tống cát Tường Hạ Long thư điếm — Hongay

TRUNG KỲ

Tam Kỳ Thư Quán — Vinh
Mr Lê thanh Cảnh rue Paul Bert — Huế
Quan hải thư điếm, — Gia Long Huế
Lê thừa Ân — Tourane
Nam Hưng Tư Nghiệp Hội Xã Faifoo
Hàn Lâm Commerçant Phan thiết

GIA-ĐÌNH GIÁO-DỤC

hai quyển mỗi quyển 0$20

24 giờ đã thấy hiệu-nghiệm

là thứ thuốc *Bỏ nha-phiến Đại-Tài* hiệu Hồng-Lạc-Đường, trăm người uống đều bỏ được cả trăm, không sai một, chứ chẳng phải nói kẻ hạp người không đâu, hễ ai uống nó thì bỏ được ngay, giám cam-đoan chắc chắn không sai, mà uống nó vào lại không bỏ phá mệt nhọc chút nào cả. *mạnh thêm, mập thêm,* mới là lạ, mới là *rất quý* ; uống nó đi làm việc nặng nề mấy cũng được, đi đường xa đem theo bỏ rất tiện. Hút nặng đến đâu cũng được cả, cho đến ông già 80 tuổi mà hút nặng trên 60 năm rồi cũng bỏ được như không.

Hút nhẹ cỡ 4, 5 ve, nặng 7, 8 ve đến 12 ve là cùng

Giá mỗi ve : 1$00

Bán tại : HỒNG-LẠC-ĐƯỜNG. *Chủ nhân :* HOANG-DAC-VINH

N· 188, Rue du Pont Japonais, 188 — Annam — Faifoo

và khắp các nơi đều có đại-lý bán cả. (Cần thêm đại lý nữa xin biên thơ về thương nghị).

SÁCH THUỐC VIỆT-NAM

mới ra đời

nhà nghiên cứu khoa thuốc Việt-nam xuất-bản

Sách này do mấy nhà lương y tinh thông nghề thuốc của ta, lưu tâm nghiên cứu các lý thuyết khoa thuốc cũ mới, đông, tây ; đem sự suy xét, lịch duyệt và kinh nghiệm, từng trải lâu năm ; làm thành sách này : nói rõ các tạng, phủ, kinh, lạc, căn nguyên các bệnh, cách xem bệnh, phép xem mạch, trị bệnh bằng thuốc ta, rất là rõ ràng, giản tiện ; không những các nhà muốn nghiên cứu nghề thuốc, cần phải xem tới mà hết thảy các nhà, nhà nào cũng nên có một bộ, để biết cách phòng bệnh, giữ mình, thực là một pho sách rất hay trong xã hội ta về đường thực dụng, quyển nhất giá 0$30.

Bán tại hiệu DƯỠNG-NGUYÊN 123 phố-khách NAM-ĐỊNH và hàng sách các tỉnh.

Các ngài ở xa gửi thơ mua, xin nhờ gửi thêm tiền cước 0$13.

Ở bản hiệu lại có bán thuốc BỔ PHỔI của *Mộn thuốc Thần-Tiên* trị khỏi hết thảy các chứng ho rất hay, như ho dờm, ho khan, ho ra huyết, ho lâu thành lao, đau phổi ráo phổi, mất tiếng, ngứa cổ, v. v. giá mỗi lọ 0$30. Thơ và mandat gửi cho :

NGUYỄN-XUÂN-DƯƠNG

123 Phố Khách -:- NAM-ĐỊNH

THUỐC CAI ẤN-ĐỘ

Hiện nay có nhiều nhà chế thuốc Cai nha phiến, nói thần nói thánh, bắt người ta cung khai : nào là nghiện nặng, nghiện nhẹ, tuổi trẻ, tuổi già, lôi thôi mọi sự, rút cục lại chẳng có công hiệu gì, chẳng qua chỉ tiền mất tật mang cả. Phải biết rằng : thuốc phiện sản xuất bên Ấn-độ, người Ấn-độ dùng nó làm thuốc chữa bệnh, nên họ am hiểu hết tính chất thuốc phiện mà biết cách trừ bỏ độc thuốc phiện rất dễ dàng. Bản đường vì thâm giao với một nhà danh y Ấn-độ, nên được ông ta truyền cho môn thuốc Cai nha phiến rất bí mật, rất tài tình, bất cứ là nghiện thế nào, chỉ uống trong bảy ngày là bỏ hẳn được thuốc phiện như không. Dùng thuốc cai này vẫn được mạnh khỏe, ăn uống và làm việc như thường, không hề vật vả, không hề nhọc mệt và không sinh ra chứng bệnh gì hết. Hiện đã chữa được nhiều người, giám cam đoan rằng 10 người bỏ được cả 10, ai không tin xin nhận chữa khoán, nếu không cai được không lấy tiền. Mỗi ve giá bán 1$00, mua buôn, (mua sỉ) tính giá riêng. Ai muốn bỏi về việc thuốc thì xin gởi theo con timbre để trả lời.

Bản đường cần nhiều đại lý ở Trung-kỳ, Nam kỳ, Ai-lao và Cao-mên, ngài nào có lòng chiếu cố đến thuốc nam là thuốc Nội-hóa của nước nhà thì xin cứ gởi thơ về lấy catalogue và thương lượng việc đại lý.

Nhà thuốc

Nam-Thiên-Đường

46, rue Bac-ninh à Nam-dinh (Tonkin)

Téléphone N· 128

Cô-tinh Bổ-Thận hoàn

Bệnh khí hư như khí loãng khí lạnh, thường sanh ra chứng

Mộng tinh, *(đêm ngủ thấy đi lại với đàn bà mà tinh khí xuất ra)*

Di-tinh. *(Vì nhọc mệt quá đêm ngủ mê man, bất hoài trong thân thể, ma tinh khí tự nhiên xuất ra đâm dề không biết)*

Hoạt tinh, *(đi lại với đàn bà tinh khí chưa xuất hoặc vừa lại với đàn bà là đã xuất ngay)*

Đó là do tinh khí bất cố thận thấy suy nhược. Chứng nầy khi mới bị thường hay mỏi vai, đau lưng, nhức đầu, ít ăn, đêm ngủ không yên giấc hay giật mình, hay khiếp sợ, đi đứng bần thần, sinh ra lười biếng. Nếu biết thuốc mà trị ngay thì đỡ tốn tiền mà bịnh lại chóng khỏi ; nếu để lâu không chữa, để đến nơi sinh ra chứng mộng tinh, di tinh, hoạt tinh như đã kể trên rồi thì rất có hại đến đường sinh dục, con cái hiếm muộn cũng vì đó mà ra.

Xét bệnh nầy phần nhiều người mắc lầm trong khoảng 18 tuổi đến 50 tuổi ít người tránh khỏi được.

Thời buổi cạnh tranh, yếu thua mạnh được mỗi người đều phải lo riêng phận sự, mới mong có sống còn, vì vậy mà kẻ làm việc bằng tinh thần thì lao tâm quá độ, lo nghĩ thái quá mà sinh ra ; kẻ lao động thì lao lực suốt ngày, làm việc quá sức khoẻ của mình mà sinh ra ; có kẻ vì sắc dục vô tiết, rượu chè thức đêm mà sinh ra ; cũng có kẻ chơi bời quá độ, mắc phải bệnh lậu và giang mai sau khi khỏi rồi không có thuốc ngăn ngừa, nên bệnh khí hư thận suy cũng do đó mà sinh ra. Muốn cho bệnh ấy chẳng phát ra, hoặc đã phát ra mà muốn trị cho khỏi thì phải lập tức dùng 6 lọ CỐ-TINH BỔ-THẬN giá 5$00 là chóng khỏi. Hằng ngày dùng luôn thì bệnh không bao giờ tái phát mà lại còn bổ sức lực bổ tinh thêm. Thiệt là một môn thuốc đa quang tự duyên niên rất là bổ ích cho đời.

Thuốc nầy bán buôn bán lẻ hoặc muốn làm đại-lý hỏi tại hiệu

SINH - HUY

N· 14 Rue Maréchal Foch à VINH

CÓ THỢ CHUYÊN-MÔN LÀM KHĂN XẾP

Khăn nhiều tây tốt đặc biệt toàn tơ cát nổi, không phai mầu, mỗi cái	3$50
Khăn nhiều tây thứ tốt	2.60
Khăn nhiều tây thứ vừa	2.00
Khăn lượt tây thứ tốt	2.50
Khăn lượt tây thứ vừa	1.80
Khăn lượt ta thứ tốt	2.40
Khăn lượt ta thứ vừa	1.70

MUA BUÔN TRỪ HOA-HỒNG 20%

Các thứ khăn làm theo kiểu Bắc, kiểu Vinh, kiểu Huế, tùy theo ý quý khách. Hàng gởi theo cách lãnh hóa giao-ngân. Cước phí về phần quý khách trả. Không vừa ý xin gởi về đổi.

Hàng rất mới vẻ thơm đẹp Pull'Over cũng mầu feutre, và mầu Simili - Velour

BAC - NINH

Bệnh quỷ đã có thuốc tiên ! !

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM-LA, hay LẬU nhập CỐT nghĩa là khái rồi bỗng người nhọc mệt thêm uống rượu thì nóng có mủ, hay trong thịt có buồn như hiến, hay cần cổ nhất một cái, sem đã có mấy vi các vi-trùng GONOCOQUE nó ẩn vào trong xương, trong máu, hễ trở gió thì như vậy, bệnh nầy rất nguy hiểm và chuyển nhiễm, nếu để cho lâu Bà thì người ấy mang bệnh đau Gia-CON (Méurite), khi hư, huyết bạch, bằng huyết v. v. thì tính đã rất hèn, nếu để con thì hay bỏng mắt, còn TIM-LA nhập CỐT, ngoài khối như trong máu trong xương còn vi-trùng SPIROCHETE DE SCHAUDINE cho nên trở gió hay nổi, đau đầu, đau mình, đầu vẫn đầu xuống, chân tay mỏi mệt, các cái nọc nầy nó chuyển-nhiễm rất là nguy hiểm, vì thế cho nên ta nhiều người đã phát, đã ra bài ra bọc, đã con thì cái nọc, thiếu cái hia, ta cho là đã quý ngộ, vì cái nọc nầy nó chuyển-nhiễm nang tự lúc thụ thai, nếu mắc bệnh hư-hàng tim được thì thuốc thần hiệu nầy thì các nọc ấy nó chuyển nhiễm nang mấy mươi đời, như cha mang đến cháu chắt, v. v. vì thế nhiều người thể không có bệnh tại nơi mình thì trong có vi-trùng TIM-LA, còn như bệnh NỮ LOÈN (Chancre-mou) bệnh nầy nó cũng có vi trùng BACILLE DE DUCREY, các vi-trùng nầy nó cũng ẩn vào trong xương, trong máu, nó cũng nguy hiểm như TIM-LA, bệnh nầy cũng có nhiều người thiệt hại đến thân thể, vậy các ngài mắc phải các bệnh nầy đã nặng, hay bệnh nhiễm CỐT mấy mươi năm, hay mới mắc phải, thì lập tức dùng ngay thuốc HIỆU HOÀNG-VĂN-ÁP, số 1 bà 87 phố Ninh-xá Bắc-ninh (Tonkin), thế nào cũng phải mau khỏi, và rất hết nọc, người có bệnh nống thuốc vẫn đi tới làm như thường, khỏi hao giờ không biết, thực thế vậy, nếu tôn Bà có thai uống cũng được không hại gì cả, thuốc LẬU 1p00, TIM-LA 3p00, thuốc CHANCRE-MOU có uống và bôi 3p00, ĐẠI-LÝ LÊ-NAM-HƯNG Commerçant Rue de Gia-long à PHAN-THIẾT, PHƯỚC 87 Rue des Médicaments (Phố Hàng-Đào) à HANOI HỒ-VĂN-CHIỂU chez Vinh xuân hiệu commerçant cửa Tây à QUẢNG-NGÃI, Lưu-thành-Tạp Hàng-phố Công-sở à Longxuyên, Annam dược-phòng, chủ-nhân Lê-ngọc-Thanh, route Camau à Bạc-liêu à Cochinchine nếu ngài muốn mua thì gởi cho một tỉ tiền trước cho bản hiệu gởi nhận hoa giao ngân thì chẳng cần như đã nói người làm đại-lý xin viết thơ về bản-hiệu.

Tam-kỳ : ĐỒNG-BÀO CHÚ Ý ! !

NGƯỜI MAY MỚI GẶP THUỐC HAY ?

Tạo-nhơn-Đường Hocmôn Gia-định

NAM - KỲ THÀNH CÔNG BẮC THÀNH - DƯỢC

1) THẦN-HIỆU TÊ BẠI HOÀN, chủ trị các chứng phong tê bại xuội nhức mỏi hoặc sáng hậu tê sưng rất thần hiệu : mỗi hộp giá 1p.20

2) ĐIỀU KINH BẠCH ĐẠI HOÀN, là thuốc bổ huyết điều kinh và trừ BẠCH ĐẠI HẠ đau bụng xót ruột, xây xẩm đều trừ được hết hễ uống vào thì đặng khỏe mạnh mỗi hộp giá 1p.00

3) SỈ LAO BỔ TẠNG HOÀN, là thuốc bổ lao qui ông, qui thầy, qui học-sanh làm việc mệt mỏi bổ tinh thần rất hiệu nghiệm bổ phổi trừ ho-lao giải trí não, là thánh dược, mỗi hộp giá 1p.00.

4) NGŨ LÂM BẠCH TRƯỢC TÁN, chuyên trị về chứng đau lậu-kim-thời hoặc lâu, hoặc mau, uống thì trừ hết (chỉ mủ hoặc trược độc, tánh thuốc ôn hòa dễ uống, 12 bao : 2p.00

(4-4) DƯƠNG MAI SANG ĐỘC HOÀN, trị các chứng PHONG-TÍNH DƯƠNG-MAI CÓ GHẺ, SANG ĐỘC PHÁT SUNG HỘT XOÀI hoặc cốt khí còn ẩn trong mạch-máu hoặc chưa trổ ra hoặc âm-ỷ nhức đau hoặc LẬU ĐỘC và nhiệt độc đều trị đặng tất cả, bịnh nhẹ uống 10 bao, nặng uống 15 bao tuyệt độc khỏi trừ căn ; (giữ được vệ-sanh) KHÔNG HẠI SANH DỤC thử thuốc bổn hiệu mới tìm đặng là phương thuốc thánh hai số 4-4, 12 bao cachet giá . . . . 3p.00.

5) HÓA ĐÀM CHỈ KHÁI TÁN, trị các chưng ho phong ho đàm (HO NHIỆT) Ho ban trái mụt trong cổ hoặc ngứa cổ v. v... 12 bao giá. . . 1p.00,

5-5 THUỐC HO HOÀN trị ho huyết ho sẩn-hậu, hoặc già-cả ho mệt, ăn ngủ thất thường, mỗi hộp 12 hoàn 1p.00

6) BỔ TÁ THUẬN QUYÊN TÊ, nhân ĐỒNG-HỒ-TREO, trừ đặng cái giống độc ở trong bụng chói nước bịnh hậu đau bụng lâu năm xổ không phạt tì-vị xổ khỏe không đau bụng kiêng cữ kiêng, 12 bao 2p.00.

7) THANH NHIỆT GIẢI - BAN-TÁN, trị các chứng BAN CHẨN nội nhiệt, bịnh hậu da vàng, con nít ĐỒ MỒ HÔI ĐẦU hoặc CAM TÍCH bụng lớn, 12 bao : 1p.00

8) ĐOAN DƯƠNG CẤP-CỨU HOÀN, chẽ ngày mồng năm tháng năm gấp trị các chứng, nhứt là trị bịnh thời khí, dịch khí, cảm mạo thương hàn đi đường đem theo hộ thân thật là LINH - ĐƠN ; mỗi hộp 30 hoàn giá 1,p50.

BẮC THÁNH DƯỢC CỦA BỔN HIỆU KHÔNG TỰ KHOE ;

Đồng bào anh em chị em cũng đã biết rõ là BẮC THÁNH DƯỢC đã có giấy chứng-nghiệm và được tam kỳ hoan nghinh ;

Ở xa muốn mua thuốc thơ hoặc mandat thì đề ngay :

Monsieur TRƯƠNG MINH Y

Directeur TẠO NHƠN ĐƯỜNG

N· 4 Rue de la Gare à HOCMON Gia-định

ĐÃ CÓ RỒI ?

Thưa các ngài,

Hàng năm chúng tôi thường để ý tìm các kiểu Mới, đa Lạ, để hiến các ngài trước tỏ là một nhà công nghệ chuyên môn, sau để các ngài có đủ lòng tin yêu mà giúp cho công nghệ của chúng tôi. Bởi vậy bản hiệu nay đã in xong cuốn Catalogue 1932 rất đẹp, để hiến các ngài.

Xin các ngài cứ viết thơ về bản hiệu sẽ gởi kính biếu ngay.

AN - THÀNH

37 rue de Soie -:- HANOI

USDIER là một thứ để giày bằng hơi để Crêpe mà không trơn như Crêpe.
PULL-OVERS là một thứ áo mặc sổ mùa rất rất đẹp, mua buôn giá rất hạ, vì là bản-hiệu mới làm năm ở nhất, nên muốn bán giá hạ để ai ai công cũng có thể mua được, giá bán từ 1p00, 1p50, 2p00.

Magasin de Soieries

TÂN-LỢI

138 - 140, Bd Tổng - đốc - Phương

CHOLON

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tơ, hàng Thượng-hải, như là linh, xuyến, trừu, cẩm nhung, cẩm-châu v. v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt-bổn v. v... Khăn đội đầu rút và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trở bán sỉ và lẻ đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu « Teinture Idéale » danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits « Kim-Thời » của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê hồng).

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng-vạn-Thành Nội hóa N· 120 Bonnal Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ. Ở xa xin viết thơ về thương nghị.

TÂN - LỢI

138-140, Bd Tổng-đốc-Phương -:- CHOLON

HÃY MUA DẦU

LỢI-SANH-ĐƯỜNG

Annam ta lâu nay bị cảm, nhức đầu, nóng lạnh, sổ mũi, đau bụng, hay mua dầu của ngoại quốc mà xức hoặc uống để trừ bệnh đi. Ấy là khi Annam ta chưa chế được dầu.

Ngày nay ở Saigon, chợ Tân-định, có tiệm thuốc người annam là hiệu LỢI-SANH-ĐƯỜNG đã chế ra được một thứ dầu dồng như dầu vạn ứng, không kém gì của ngoại quốc mà lại có phần hơn.

Ai đã dùng dầu LỢI-SANH-ĐƯỜNG rồi, đều khen là thần hiệu có khi đến cái tử hoàn sanh cũng được nữa ! !

Vậy thì khi nào ta cần dùng dầu nên tìm cho được dầu LỢI-SANH-ĐƯỜNG nhãn Bàn-tay mà mua, trước được tránh khỏi các chứng bệnh nói trên, sau được giúp người Annam mau phát đạt trong con đường kinh-tế.

Giá dầu lại rẻ, mỗi ve có 0$20.

Ai muốn mua sỉ, xin gởi thơ cho hiệu :

LỢI-SANH-ĐƯỜNG

309 rue Paul Blanchy -:- SAIGON

PHÒNG-TÍCH

« CON CHIM »

Bịnh Phòng-Tích đau đớn, đàn bà sức kém thường hay bị, nhất là tự 25 đến 35 mà hay bị lắm, vì :

1 là : Khi cơm no, rượu say, vội ham tình dục ;

2 là : Khi mệt nhọc, ăn no đi ngủ hay đi tắm nguy.

nên thọ bịnh : gọi là Phòng-tích. Khi thọ bịnh, thấy đầy hơi, tức ngực, cơm không muốn ăn, ăn thì hay ợ thường đau bụng, đau lưng, chân tay mỏi mệt. Bị lâu sắm sắc mặt vàng, đa bụng đầy.

Mới bị uống 1, 2 liều, lâu 4, 5 liều, uống không công phạt, đúng bịnh ít thấy đỡ chịu hoặc khỏi ngay. Mỗi liều chia hai bận uống, giá : 0p40

VÔ-ĐÌNH-TÂN, 178 bis, Route Lochtray HAIPHONG ẤN-TỬ Kim-tiền năm 1928

ĐẠI - LÝ TRUNG - KỲ :

HUE	: Hiệu VĨNH-THƯỜNG, phố Gia-Long.
TOURANE	: THÁI-VIÊN phố Muốn và NGUYỄN-THỊ HUỆ phố Đô-hữu-Vị.
QUANGNGAI	: NGUYỄN-NGỌC-ANH, Thạch-Trụ, Mộ-Đức và CHỢ HOÀNG à Sông vệ
NHATRANG	: MỘNG-LƯƠNG-THƯ-QUÁN.
TANGUA	: Hiệu đăng ĐỘI-CHÂN.
VINH	: Hiệu SINH-HUY, phố Gare.
DALAT	: SINH-VĂN-CHÂN, Librairie
FAIFOO	: HOÀNG - ĐẮC - VINH tên, phố Pont Japonais.
DONG-HOI	: Lê-Quỳnh Commerçant. Khắp ba kỳ có Đại-lý bán cả.

Imprimerie TIẾNG-DÂN, HUẾ

Directeur Gérant HUỲNH-THÚC-KHÁNG